

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/196/2016
Identifikačné číslo spisu: 3015200688
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:3015200688.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančeniča, v právnej veci navrhovateľa: I. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. C. Č. XX/XX, J., právne zastúpený JUDr. Michalom Hoffmannom, advokátom so sídlom Nám. Sv. Anny č. 20A, Trenčín, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X z 04.08.2015, o nároku na starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 31.03.2016, č. k. 12Sd/177/2015-28, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 31.03.2016, č. k. 12Sd/177/2015-28 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne z r u š u j e a vec v r a c i a odporkyni na ďalšie konanie.

Odporkyňa j e p o v i n á zaplatiť navrhovateľovi k rukám jeho právneho zástupcu, JUDr. Michala Hoffmanna náhradu trov konania z titulu trov poštovného v sume 2,45 €, do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 31.03.2016, č. k. 12Sd/177/2015-28, potvrdil rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 04.08.2015 (ďalej aj „preskúmané rozhodnutie“) a odporkyni nepriznal náhradu trov konania.

Preskúmaným rozhodnutím odporkyňa podľa § 65 a § 274 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) a podľa § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov zamietla žiadosť navrhovateľa z 02.06.2015 o priznanie starobného dôchodku od 09.02.2012, teda od dovŕšenia 55. roku veku. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že navrhovateľ získal v zamestnaní IAA pracovnej kategórie (§ 14 ods. 2 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb.) len 11 rokov a 130 dní, zamestnanie v tomto zaradení netrvalo k 31.12.1999, preto mu v zmysle uvedených ustanovení nárok na starobný dôchodok od 55. roku veku nevznikol.

Krajský súd dospel k záveru, že odporkyňa riadne zistila skutkový stav. Pokiaľ navrhovateľ namietal, že mu do obdobia výkonu zamestnania v IAA pracovnej kategórii mala byť započítaná doba po pracovnom úraze podľa § 9 zákona č. 100/1988 Zb. a § 5 ods. 1 vyhl. č. 117/1988 Zb., túto požiadavku krajský súd nepovažoval za relevantnú, pretože dobu práceneschopnosti nie je možné považovať za náhradnú dobu a teda nemožno ju započítať do doby zamestnania vo zvlášť zvýhodnenej IAA pracovnej kategórii.

Rozsudok napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním. Namietol, že dňa 19.02.1992 utrpel ťažký pracovný úraz, v dôsledku ktorého sa stal trvalo nespôsobilým vykonávať doterajšiu prácu baníka a v zmysle § 37 ods. 1 zákona č. 65/1965 Zb. Zákonník práce bol dňom 24.05.1993 prevedený na povrchové práce. Od 24.08.1993 mu bol priznaný čiastočný invalidný dôchodok. Namietol, že tak odporkyňa ako aj krajský súd nebrali do úvahy, že ako doba zamestnania I. pracovnej kategórie sa hodnotia aj náhradné doby v zmysle § 9 zákona č. 100/1988 Zb. a doby uvedené v § 5 a § 6 nariadenia vlády ČSSR č. 117/1988 Zb. v spojení s § 7 tohto nariadenia. Prevedenie na inú pracovnú pozíciu trvalo u navrhovateľa od 24.05.1993 k 31.12.1999, preto spĺňa podmienky zníženia dôchodkového veku v zmysle § 21 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb..

Z uvedených dôvodov navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Súčasne uplatnil nárok na náhradu trov konania s tým, že ich výšku vyčíslil dodatočne.

Odporkyňa v stručnom vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s citovaným ustanovením najvyšší súd v konaní postupoval podľa ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je potrebné vyhovieť.

Z dávkového spisu odporkyne vyplýva :

- podľa evidenčných listov o dobách zamestnania a poistenia navrhovateľ v dobe od 14.05.1981 do 01.07.1988 a od 01.03.1991 do roku 31.12.2007 pracoval u zamestnávateľa Hornonitrianske bane Prievidza, a. s., v dobe od 02.07.1988 do 03.12.1990 vo VULP, k.p. Holíč a v týchto dobách v zamestnaní zaradenom do IAA pracovnej kategórie mal zamestnávateľmi vykázaných 4.145 dní, teda 11 rokov a 130 dní, z toho v roku 1993 v IAA pracovnej kategórii len 143 dní;

- podľa zápisnice o rokovaní posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia č. III pri pobočke Sociálnej poisťovne v Prievidzi z 26.10.1998 navrhovateľ pri práci v baníctve pod zemou utrpel dňa 19.02.1992 pracovný úraz a v roku 1993 bol vyradený z podzemia podľa vyhl. č. 19/1991 Zb. o pracovnom uplatnení a hmotnom zabezpečení pracovníkov v baníctve dlhodobo nespôsobilých na doterajšiu prácu;

- navrhovateľovi vznikol nárok na čiastočný invalidný dôchodok dňom 24.08.1993 a tento dôchodok mu aj bol priznaný rozhodnutím odporkyne číslo XXX XXX XXXX z 22.03.1994. Nárok na čiastočný invalidný dôchodok, ktorý sa považuje za invalidný dôchodok podľa zákona č. 461/2003 Z. z. trval navrhovateľovi aj ku dňu vydania preskúmaného rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti o starobný dôchodok.

Podľa § 21 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v

zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a/ alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach.

Podľa § 21 ods. 1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b/, ak bol z tohto zamestnania prevedený alebo uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d/ a e/.

Dôvodom uvedeným v § 12 ods. 3 písm. e/ zákona č. 100/1988 Zb. je prevedenie alebo uvoľnenie zo zamestnania uvedeného v § 14 ods. 2 písm. a/ a b/ preto, že občan natrvalo stratil vzhľadom na svoj zdravotný stav spôsobilosť ďalej vykonávať doterajšiu prácu alebo ju nesmel vykonávať pre ochorenie na chorobu z povolania alebo pre ohrozenie touto chorobou alebo pre dosiahnutie najvyššej prípustnej expozície.

Podľa § 14 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. do I. pracovnej kategórie sú zaradené zamestnania, v ktorých sa vykonávajú sústavne a v priebehu kalendárneho mesiaca prevažne rizikové práce, pri ktorých dochádza k častým a trvalým poruchám zdravia pracujúcich pôsobením škodlivých fyzikálnych a chemických vplyvov, a to:

- a) zamestnania v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach,
- b) ostatné zamestnania v baníctve vykonávané pod zemou v hlbinných baniach.

Podľa § 5 ods. 1 písm. d/ nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 117/1988 Zb. o zaraďovaní zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie na účely dôchodkového zabezpečenia v znení platnom do 31.05.1992, ako doba zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie sa započítavajú, ak sú obklopené touto dobou, tiež doba prevedenia pracovníka na inú prácu, na ktoré je organizácia oprávnená aj bez jeho súhlasu.

Organizácia je oprávnená zamestnanca previesť na inú prácu aj bez jeho súhlasu najmä v prípade, že vzhľadom na svoj zdravotný stav podľa lekárskeho posudku alebo rozhodnutia orgánu štátnej zdravotníckej správy alebo sociálneho zabezpečenia stratil dlhodobo spôsobilosť vykonávať ďalej doterajšiu prácu (§ 37 ods. 1 písm. a/ zákona č. 65/1965 Zb. Zákonník práce).

Podľa § 7 nariadenia č. 117/1988 Zb. návrat do zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie po skončení náhradnej doby alebo doby uvedenej v § 5 ods. 1 alebo v § 6 ods. 1 sa pre započítanie týchto dôb ako dôb zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie nevyžaduje, ak pracujúcemu za trvania uvedených dôb vznikol nárok na starobný, invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok.

Podľa § 14 ods. 5 zákona č. 100/1988 Zb. v znení účinnom od 01.06.1992 ako doba zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie sa za dobu pred 1. januárom 2000 započítava doba výkonu práce podľa opisu pracovnej činnosti uvedeného v príslušnom rezortnom zozname a ďalšie doby za podmienok a v rozsahu ustanovených v predpisoch platných pred 01. júnom 1992; organizácie na tieto účely vedú príslušnú evidenciu. Pre zápočet náhradných dôb a dôb uvedených v § 5 ods. 1 a § 6 ods. 1 nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 117/1988 Zb. o zaraďovaní zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie na účely dôchodkového zabezpečenia ako dôb zamestnania I. alebo II. pracovnej kategórie do 31. decembra 1999 sa nevyžaduje návrat do zamestnania I. a II. pracovnej kategórie, pokiaľ tieto doby k 31. decembru 1999 trvajú.

Napriek tomu, že nariadenie č. 117/1988 Zb. bolo zrušené s účinnosťou od 01.06.1992, vzhľadom na citované ustanovenie § 14 ods. 5 zákona č. 100/1988 Zb. a § 7 nariadenia č. 117/1988 Zb. obdobie od prevedenia zamestnanca z práce v podzemí v hlbinej bani možno za splnenia zákonných podmienok na dôchodkové účely hodnotiť rovnako ako zamestnanie, ktoré vykonával pred prevedením, najviac do 31.12.1999.

Odvolací súd dospel k záveru, že odporkyňa sa v preskúvanom rozhodnutí vôbec nevysporiadala s otázkou hodnotenia obdobia prevedenia navrhovateľa na inú vhodnú prácu v podzemí hlbinej bane alebo na povrchu bane ako zamestnania IAA pracovnej kategórie na účely § 21 ods. 1 písm. a/, resp. písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. Rozhodnutie odporkyne z toho dôvodu nepovažoval za súladné so zákonom, a preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 OSP zmenil, preskúvané rozhodnutie odporkyne podľa § 250j ods. 2 písm. a/ a c/ OSP zrušil a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní odporkyňa znovu posúdi nárok navrhovateľa na starobný dôchodok od dovŕšenia 55. roku veku z hľadiska ustanovení § 21, § 14 ods. 2 a 5 zákona č. 100/1988 Zb. a § 5 a § 7 nariadenia vlády č.117/1988 Zb. a nové rozhodnutie riadne odôvodní. Vysporiada sa aj s otázkou nároku na priznanie dôchodku od 02.09.2012, ktorého uplatnenie navrhovateľ namietal v podaní zo dňa 23.10.2015 (č. l. 11-12 súdneho spisu), oboznámeného na pojednávaní krajského súdu dňa 31.03.2016.

Právny zástupca navrhovateľa trovy právneho zastúpenia nevyčísľil v lehote podľa § 151 ods. 1 OSP, preto odvolací súd podľa § 151 ods. 2 OSP navrhovateľovi nepriznal náhradu trov právneho zastúpenia a priznal mu len náhradu poštovného v celkovej výške 2,45 € za podanie opravného prostriedku (1,15 €) a za podanie z 23.10.2015 (1,30 €).

Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.